

اسنادی از فعالیت تجاری شرکت ونک هاوس آلمان در خلیج فارس (بستک) در سال ۱۳۲۷ ه.ق

محمد حسن نیا^۱

آلمان از جمله کشورهای اروپایی است که بسیار دیر به گروه کشورهای رقابت کننده در عرصه اقتصادی خلیج فارس پیوست. پس از وحدت آلمان در سال ۱۸۷۱ و به دنبال ایجاد مراکز مالی متعدد، این کشور به مواد خام و بازار مصرف نیاز پیدا کرد و کشورهای خاورمیانه و حوزه خلیج فارس تا حدودی می توانستند این نیاز را برطرف کنند. امپراتوری عثمانی همواره یکی از مراکزی بود که آلمان از لحاظ اقتصادی و سیاسی به آن توجه ویژه ای داشت. اما در ایران که همواره روسیه و انگلیس به ویژه از سده نوزدهم میلادی نفوذ زیادی داشتند، سهم آلمان در حد بسیار پایینی بوده است. پس از انعقاد قرارداد ۱۹۰۷ و تقسیم ایران به سه منطقه، آلمان امید داشت که در سیاست های اقتصادی خود را منطقه بی طرف تحکیم بخشد. از سال ۱۹۱۰ بخشی از کالاهای آلمانی از غرب و شمال غربی ایران، وارد می شد و سهم واردات و صادرات آلمان با ایران؛ سیری صعودی را طی می کرد. اقداماتی که آلمانی ها در ابتدای قرن بیستم در عرصه اقتصادی ایران انجام دادند، عبارت بود از: سرمایه گذاری در طرحی برای آبیاری در کارون، تأسیس شعبه ای از بانک دویچه شرق در تهران، ایجاد یک مدرسه آلمانی در سال ۱۹۰۷ در راستای توسعه روابط فرهنگی با ایران و تأمین تجهیزات نظامی در سال های انقلاب مشروطیت و پس از آن برای ایران^۲، استخدام پزشکان، شیمی دان، پرستار آلمانی و بعضی از کسانی که

۱. دانشجوی دکتری تاریخ ایران اسلامی دانشگاه تهران

۲. فرج الله احمدی، رقابت سیاسی و تجاری آلمان و انگلستان در خلیج فارس، فرهنگ و تمدن، مجموعه مقالات به

به ارتش آلمان تعلق داشتند در بیمارستان‌های دولتی ایران و آوردن سرمایه‌داران، بازرگانان، جهانگردان و استادان آلمانی به ایران در اوایل سده بیستم میلادی^۱.

صادرات آلمان به ایران از ۱/۱۰۰/۰۰۰ پوند در سال ۱۹۰۸ به ۵۰۰/۴۰۶ پوند در سال ۱۹۱۱ افزایش یافت. در همان زمان واردات آن کشور از ایران از ۱۰/۰۰۰ پوند به ۵۵/۰۰۰ پوند افزایش یافت.^۲

از طرفی در ابتدای سده بیستم و پس از انعقاد قرارداد ۱۹۰۷، روزنامه‌های آلمانی از پیشگامان انتشار اخبار مربوط به قرارداد ۱۹۰۷ و تقسیم ایران به دو منطقه تحت نفوذ بودند؛ اسناد متعددی نیز بر دخالت و تأثیرگذاران آلمان در انعقاد قرارداد ۱۹۰۷ مربوط به ایران صحنه می‌گذارند. از این رو نفوذ آلمان در آسیا به ویژه در خاورمیانه یکی از عوامل تسریع در انعقاد قرارداد ۱۹۰۷ می‌باشد.^۳ با توجه به آوردن مطالبی راجع به چگونگی ورود آلمان به عرصه تجاری ایران و خلیج فارس، اسنادی که در این مقاله مورد تحقیق و بررسی قرار می‌گیرند، مربوط به شهرک ونک هاوس (wonck Hous) و شعبه‌های آن در مناطق خلیج فارس و به طور خاص منطقه بستک‌ها که از مناطق پسرکرانه‌ای خلیج فارس است، می‌باشد. رابرت ونک هاوس در دهه ۱۹۸۰ در زنگبار در یک شرکت هامبورگی در سواحل شرقی آفریقا مشغول به فعالیت بود و این شرکت هامبورگی با مناطق خلیج فارس روابط تجاری داشت. در زمان شروع به کار شرکت ونک هاوس در خلیج فارس و بندر لنگه، با توجه به رقابت‌های روسیه و انگلیس در این مناطق، این شرکت به عنوان نماینده دولت آلمان نگرینسته می‌شد؛ ولی شخص ونک هاوس این ارتباط را قبول نداشت و همواره این شرکت را مستقل از سیاست‌های دولت آلمان می‌دانست و بر غیر سیاسی بودن فعالیت‌های خود تأکید داشت.^۴

در سال ۱۸۹۷ م شرکت ونک هاوس نمایندگی خود را در بندرلنگه تأسیس کرد و به معامله صدف و مروارید پرداخت. (حسن نیا و دیگران، ۱۳۸۷، ص ۲۷) علاوه بر آن این شرکت در سال ۱۸۹۹ در بحرین، در سال ۱۹۰۴ در بوشهر و در سال ۱۹۰۶ در بصره، خرمشهر و بندرعباس نیز دفاتری تأسیس کرد.^۵

تنش در روابط رابرت ونک هاوس و مأموران محلی انگلیس زمانی اوج گرفت که ونک هاوس نمایندگی شرکت کشتیرانی هامبورگ - آمریکا را در خلیج فارس پذیرفت. شرکت کشتیرانی هامبورگ

کوشش محمد باقر وثوقی، انتشارات مؤسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی، ۱۳۸۷، ص ۲۰ و ۱۹.

۱. حسین ناظم، روس و انگلیس در ایران، ترجمه فرامرز محمدپور، تهران مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۰، ص ۵۵.

۲. فرج‌الله احمدی، پیشین، ص ۲۰.

۳. محمد حسن نیا و دیگران، قرارداد هزار و نهصد و هفت به روایت اسناد وزارت امور خارجه ایران، ج ۱، انتشارات خانه کتاب، ۱۳۸۷، ص ۳۱ و ۳۰.

۴. فرج‌الله احمدی، پیشین، ص ۲۱.

5. Briton, cooper busch, Britain and the Persian gulf (1894-1914), university of california press, 1967, p353-354)

آمریکا که از ابتدای شکل گیری با شرکت لینچ رقابت داشت، در اوایل سده بیستم و با قرار گرفتن زیر نظر ونک هاوس بر فعالیت خود بیش از پیش افزود و همین عامل، رقابت با مأموران محلی انگلیس را تشدید می کرد.^۱

از دیگر موارد اختلاف انگلیسی ها با شرکت ونک هاوس مسأله خرید امتیاز اکسید آهن از سوی این شرکت در جزایر ایرانی خلیج فارس و عدم موافقت انگلیسی ها با این امتیاز بود،^۲ در بسیاری از موارد نیز کمپانی ونک هاوس چون می بایست اکسید آهن را به هامبورگ تحویل دهد، به ناچار این ماده را با هزینه بیشتر از معدن جزیره هرموز که متعلق به کمپانی انگلیسی استریک بود، خریداری می کرد.^۳

فعالیت شرکت ونک هاوس با آغاز جنگ جهانی مانند دیگر فعالیت های تجاری و سیاسی آلمان در خلیج فارس از جمله فعالیت در خط کشتیرانی هامبورگ - آمریکا، متوقف شد و از تجارت و دیگر فعالیت های اقتصادی آلمان در خلیج فارس اثری بر جای نماند.^۴ اما در زمان فعالیت این شرکت که بین سال های ۱۸۹۷ تا ۱۹۱۴ بوده است، در ایران و مناطق خلیج فارس حوادث مهمی چون انقلاب مشروطه و پیامدهای آن، قرارداد ۱۹۰۷ و جنگ جهانی اول رخ داد که در فعالیت اقتصادی شرکت ونک هاوس کم تأثیر نبوده است. این شرکت علاوه بر داشتن دفاتری که پیش از این ذکر شد، دارای فروشگاه ها و دفاتر کوچکتری در شهرهای پس کرانه ای خلیج فارس از جمله شهر بستک بود. اسناد مورد بررسی در این تحقیق نیز مربوط به غارت و چپاول فروشگاه های این شرکت در بازار بستک در سال ۱۳۲۷ هـ. ق. می باشد. بستک در آن زمان زیر نظر حاکم فارس اداره می شد و با وقوع انقلاب مشروطه، به توپ بستن مجلس توسط محمدعلی شاه و بازگشت دوباره مشروطه و خلع محمدعلی شاه از سلطنت در ۲۷ جمادی الثانی ۱۳۲۷، در تمام کشور اغتشاشات و ناآرامی هایی بر پا گردید و این ناآرامی ها در مناطق دور از مرکز به گونه ای دیگر و با شدت وحدت بیشتری بوده است. بستک که از جمله مناطق پس کرانه ای خلیج فارس می باشد، خواسته و ناخواسته تحت تأثیر این ناامنی ها و هجوم اقوام مهاجم قرار گرفت. در همان سال ۱۳۲۷ جمعیت مسلح زیادی از اهالی تراکمه و بیخه های وراوی، زنگنه و بیرم به سرکردگی غلامحسین وراوی و سید حاجی بابا بیرمی که پیش از این با مکاتباتی که با صولت الملک بستکی داشتند و همواره اظهار اطاعت و ارادت به او می کردند، از طریق کال و از راه میستان به طرف کوهیج و سپس شهر بستک حمله بردند. خان بستک و افراد او که تاب مقاومت در مقابل این جمعیت زیاد را نداشتند پس از درگیری های جسته و گریخته که در کوهیج صورت گرفته بود، شهر بستک را تخلیه

۱. فرج الله احمدی، پیشین، ص ۲۴-۲۲.

۲. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره ۱۲۳-۱۰-۸-۱۳۲۵ ق.

۳. روادالا، خلیج فارس در عصر استعمار، ترجمه شیخ جوادی، تهران، سحاب کتاب، ۲۵۳۶، ص ۶۰.

۴. فرج الله احمدی، پیشین، ص ۳۲.

کردند^۱ و صولت الملک حاکم بستک با اتباع و بستگان خود برای جمع‌آوری نیروهای بیشتر وارد بنادر شیب کوه شد و از آن جایی که این بنادر از طرف دولت ایران تحت حاکمیت خان بستک و جهانگیره بودند، نیروهای کمکی به خان بستک دادند و در شب عید فطر ۱۳۲۷ هـ. ق صولت الملک با نیروهای نظامی جمع‌آوری شده به بستک برگشت. با محاصره متجاوزین و شکست و تسلیم عده‌ای از آن‌ها، نظم و امنیت را در این شهر برقرار شد و اهالی بستک که بسیاری از شهر را ترک کرده بودند، دوباره بازگشتند^۲ در اثر این چند روز غارت و نابسامانی در شهر بستک در رمضان ۱۳۲۷ از جمله مراکز تجاری که آسیب دید و اموال آن به غارت رفت و فروشگاه‌های آن سوزانده شد، فروشگاه‌های متعلق به شرکت آلمانی ونک‌هاوس بوده است^۳ طبق گفته ویس کنسول آلمان در بوشهر سفارت آلمان در تهران معادل ده هزار روپیه به عنوان خسارت وارده به فروشگاه‌های مزبور در شهر بستک از دولت ایران درخواست می‌کند.^۴ مقامات وزارت خارجه که منطقه بستک را نمی‌شناختند نمی‌دانستند بستک جزء کدام یکی از شهرهای بوشهر یا شیراز است، یکبار به کارگزاری شیراز و بار دیگر به کارگزاری بوشهر نامه نوشتند و خواستار رسیدگی به شکایت سفارت آلمان و تحقیق در این مورد شدند^۵ کارگزاری بوشهر به وزارت امور خارجه پیام داد که بستک یکی از شهرهای فارس و تراکمه هم جزو فارس است و هیچ دخلی به بنادر ندارد و تحقیقات در این مورد را می‌بایست ایالت فارس انجام دهد^۶ اما چون جواب این تحقیقات از ایالت فارس به موقع به تهران و وزارت خارجه ایران نرسید سفارت آلمان دوباره موضوع را پیگیری کرد.^۷ دولت ایران نیز خسارت وارده را قبول کرد و تلگرافی به ایالت فارس فرستاد تا غرامت اموال مزبور را بپردازد^۸ پس از تحقیقات کامل که ذکرش در نامه‌ای از وزیر مختار آلمان رفته، مشخص شد که بر خلاف گفته‌های ویس کنسول آلمان در بوشهر که خسارت وارده را ده هزار روپیه عنوان کرده بود، این خسارت معادل پنج هزار و هفتصد و پنجاه و یک روپیه بوده که می‌بایست هرچه زودتر به شرکت ونک‌هاوس پرداخت شود.^۹ اسناد مورد بررسی قرار گرفته در راستای همین مباحثات و ناامنی‌های ایجاد شده در سال‌های بعد از انقلاب مشروطه در یکی از مناطق پس‌کرانه‌ای خلیج فارس است. شرکت‌های

۱. محمد اعظم بنی عباسیان بستکی، تاریخ جهانگیریه، به کوشش حسین انجم روز، ۱۳۳۹، ص ۳۲۰ و ۳۱۹.
 ۲. عبدالرحیم بن مصطفی بن محمد زمان، نادرالبیان فی ذکر انساب بنی عباسیان، نسخه خطی، ۱۴۰۶، هـ. ق، ص ۲۹۴ و ۲۹۳.

۳. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره ۱۴-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

۴. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره ۱۳-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

۵. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره ۱۴ و ۱۳-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

۶. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره، ۶-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

۷. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره، ۵-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

۸. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره ۳-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

۹. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه، سند شماره ۱-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

خارجی به محض آنکه ضرری در اثر ناامنی متضرر می‌شدند، حقوق خود را از دولت ایران از طریق وزارت امور خارجه مطالبه می‌کردند و دولت مرکزی که خود از لحاظ اقتصادی در آن سال‌ها در شرایط بسیار بدی بود، می‌بایست خسارت غارت‌ها و چپاول‌های سراسر کشور را که در اثر ناامنی به وجود آمده بود، به شرکت‌های خارجی می‌پرداخت؛ این گوشه‌ای از هزاران حوادث نهفته در این سال‌ها است که اسناد آن در دست می‌باشند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع:

۱. احمدی، فرج‌الله، رقابت سیاسی و تجاری آلمان و انگلستان در خلیج فارس «مطالعه موردی شرکت ونک‌هاوس ۱۸۹۷-۱۹۱۴، خلیج فارس، فرهنگ و تمدن، مجموعه مقالات به کوشش محمد باقر وثوقی، انتشارات مؤسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی، ۱۳۸۷.
۲. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه ایران، سند شماره ۱۲۳-۱۰-۸-۱۳۲۵ ق.
۳. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه ایران، سند شماره ۱۴-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق.
۴. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه ایران، سند شماره ۱۳-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق.
۵. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه ایران، سند شماره ۶-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق.
۶. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه ایران، سند شماره ۵-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق.
۷. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه ایران، سند شماره ۳-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق.
۸. بایگانی اسناد وزارت امور خارجه ایران، سند شماره ۱-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق.
۹. بنی عباسیان بستکی، محمد اعظم، تاریخ جهانگیری، به کوشش حسین انجم روز، ۱۳۳۹.
۱۰. حسن‌نیا، محمد و دیگران، قرارداد هزار و نهصد و هفت به روایت اسناد وزارت امور خارجه ایران، ج ۱، انتشارات خانه کتاب، ۱۳۸۷.
۱۱. عبدالرحیم بن مصطفی بن محمد زمان، نادر البیان فی ذکر انساب بنی عباسیان، نسخه خطی، ۱۴۰۶، ه. ق.
۱۲. ناظم، حسین، روس و انگلیس در ایران، ترجمه فرامرز محمدپور، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۰.
۱۳. وادالا، ر، خلیج فارس در عصر استعمار، ترجمه شیخ جوادی، تهران، سحاب کتاب، ۲۵۳۶.
14. Cooper busch, Briton, Britain and the Persian Gulf (1894-1914), university of California press, 1967.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

نشان تاج و شیر و خورشید

وزارت امور خارجه

نمره کتاب ثبت ۱۰۵۷۰۱

[کارتن ۴ دوسیه ۲۲]

تاریخ خروج ۸ شوال ۱۳۲۷

ثبت تلگراف بکارگذاری بوشهر

از سفارت آلمان نوشته‌اند دو دسته از ایل تراکمه به شهر بستک بندر لنگه ریخته و کسانیکه متعلق به تجارتخانه آلمان روبرت ویک هاوس بوده است چاپیده و سوزانده شده است. سفارت معادل ده هزار روپیه بعنوان خسارت وارده بدکان مزبور از دولت ایران مطالبه غرامت می‌نماید لهذا لزوماً شما تأکید می‌نمایم بهر وسیله که می‌دانید از وی تحقیقات صحیحه معلوم نماید که اولاً آن دکان متعلق به تجارتخانه مزبور است یا مال ایرانیها است ثانیاً خسارت وارده از روی تحقیق بچه مبلغ بالغ است مراتب را بزودی بوزارتخانه تلگراف کنید.

سجع مهر: مشاور السلطان

مهر: دفتر وزارت خارجه نمره ۱

۱۴-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

وزارت امور خارجه

نمره کتاب ثبت ۱۰۵۷۰

کارتن ۴ دوسیه ۲۲

تاریخ خروج ۸ شهر شوال ۱۳۲۷

ثبت تلگراف بکارگذار شیراز

از سفارت آلمان نوشته‌اند دو دسته از ایل تراکمه بشهر بستک بندر لنگه ریخته دکانی که متعلق به تجارتخانه روبرت ویک هاوس بوده است چاپیده و سوزانیده است سفارت معادل ده هزار روپیه بعنوان خسارت وارده بدکان مزبور از دولت ایران مطالبه غرامت می‌نماید در این خصوص تلگراف موکد از وزارت داخله بایالت فارس شده و لازم است که شما هم از مطلب مسبوق بوده در نزد ایالت اقدامات مقتضیه بنمایید که مدلول تلگراف وزارت داخله را اینموقع اجرا گذاشته و به زودی نتیجه را اطلاع بدهید.

سجج مهر: مشاور السلطان

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمره ۲

۱۳-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

وزارت امور خارجه

نمره کتاب ثبت ۱۰۶۳۲

کارتن ۴ دوسیه ۲۲

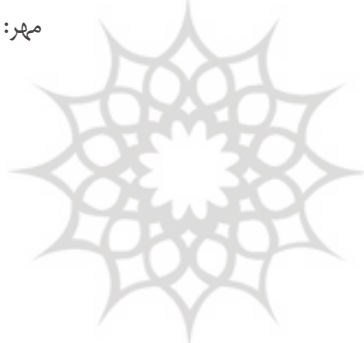
تاریخ خروج ۱۱ شوال ۱۳۲۷

ثبت تلگراف به بندرعباس یا بوشهر بحکمران بنادر فارس

از سفارت آلمان اظهار کرده‌اند دو دسته از ایل تراکمه بشهر بستک بندر لنگه ریخته شهر را تصرف کرده‌اند و در آن موقع دکان متعلق بتجارتخانه آلمان روبرت ویک هاوس چاپیده و سوزانده شده است سفارت ده هزار روپیه از دولت ادعای غرامت می‌نماید وزارت امور خارجه برای تحقیق این مسئله تلگرافی بکارگذار بوشهر کرده است. پس از آنکه تحقیق و معلوم شد که خسارتی بتجارتخانه مزبوره وارد آمده است مجدداً اقدام بفرماید که خسارت گرفته شده به توسط کارگذاری به تجارتخانه داده شود و نتیجه اقدامات را تلگرافاً اطلاع دهید که در جواب سفارت بفرستد (وزارت جلیله امور عامه) سجع مهر: مشاروالسلطان

مهر: دفتر وزارت خارجه نمره ۳

۱۲-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

شؤبہ شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنجی
پرتال جامع علوم انسانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

وزارت امور خارجه

نمره کتاب ثبت ۱۱۱۸۷

کارتن ۴ دوسیه ۲۲

تاریخ خروج ۳ شهر ذیقعه الحرام ۱۳۲۷

سواد تلگراف به ایالت شیراز

نتیجه اقدامات حاکم لارستان درخصوص خسارتی که سفارت آلمان اظهار میدارد در شهر بستک بدکاکین متعلق به تجارتخانه آلمانی (روبرت ونک هاوس) در این ایام وارد آمده و معادل ده هزار روپیه ادعای خسارت می نمایند، تا حالا معلوم شده چون در این مسئله هم اگر غفلتی از طرف مأمورین فارس بشود و مثل کارهای سابقه بی تحقیق و بی انجام بگذرانند، وزارت امور خارجه و ایالت را دوچار مشکلات خواهند نمود وزارت خارجه تحقیق این کار را از کارگذاری بوشهر بواسطه قرب به آن محل خواسته بود مشارالیه اجازه خواسته بود که مأمور مخصوص برای تحقیق بفرستد، اجازه داده شد. لازم است ایالت جلیله هم بتلگراف مؤکد بحاکم بستک حکم بفرمایند که اگر تا حالا تحقیق نموده و انجام داده است اطلاع بدهد و الا با مأموری که از کارگذاری بوشهر خواهد آمد مسئله را بطوری که بهیچ وجه محل اعتراض طرفی نبوده باشد تحقیق نموده و در انجام آن از روی حقانیت کمال مساعدت را بعمل بیاورد و نتیجه را راپورت بدهند.

محمد علی علاالسلطنه

سجع مهر: مشاور السلطان

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمره ۴

۱۱-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۱۳ اکتبر ۱۹۰۹، ۲۶ رمضان ۱۳۲۷، نمره ۳۰۱۱

Tehran

جناب مستطاب اجل اشرف اکرما دوستان استظهار مشفق مکرم مهربانا
از قراری که کفیل رئیس قونسولگری بوشهر بدوستاندار مخابره نموده است دسته از ایل تراکمه بشهر بستک
که در شمال بندر لنگه واقع است ریخته و شهر را تصرف کرده‌اند. در اینموقع دکانیکه متعلق به تجارتخانه
آلمانی روبرت ونک هاوس بوده است چاپیده و سوزانده شده است قیمت مال التجارییکه در آنجا بوده معادل
ده هزار روپیه است. از آنجاییکه دوستاندار دولت علیه را مسئول این ضرر میدانند چون دولت غفلت در ایجاد
امنیت ورزیده منتظر است که امر و مقرر شود هرچه زودتر مبلغ ده هزار روپیه در وجه دوستاندار کارساز
می‌شود در این موقع احترامات فایقه را تجدید مینماید.

وزیر مختار آلمان

مهر:

KALSRLICH DEUTSCHE GESADTSCHAFT IN PERSIAN.

مهر: ورود به کابینه وزارت امور خارجه، به تاریخ ۴ شهر شوال سنه ۱۳۲۷، نمره ۱۰۴۷۸

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمره ۵

۱۰-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

[نشان تاج و شیر و خورشید]

وزارت امور خارجه

نمره کتاب ثبت ۱۰۴۷۸

کارتن ۴ دوسیه ۲۲

تاریخ خروج ۱۱ شهر شوال المکرم ۱۳۲۷

ثبت مراسله وزارت امور خارجه بسفارت آلمان

مراسله محترم به جناب جلالتماب مورخه ۲۶ شهر رمضان ۱۳۲۷ نمره ۳۰۱۱ دائر باظهارات کفیل قونسولگری در باب اغتشاش وضع بستک در ۹ اکتبر واصل است اقدام گردید. تلگراف موکد از وزارت داخله بحکومت فارس و از وزارت امور خارجه بکارگذاری در تحقیقات این مسئله شده و وزارت امور خارجه منتظر است که پس از وصول جواب خاطر محترم آنجناب جلالتماب را از نتیجه اقدامات مستحضر دارد

(محمد علی علا السلطنه)

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمره ۶

۹-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

از بوشهر به طهران

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره: جواب ۱۰۸ دولتی

عدد کلمات ۶۸

به عرض مقام منیع وزارت جلیله خارجه حکم مبارک تلگرافی زیارت شد. شهر بستک جزو ایالت فارس و تقریباً پنج منزل از بندر لنگه دور است. اجرای تحقیقات صحیحه از بابت دکاکین می گوید راجع بتجارت خانه آلمانی است و خراب شده منوط نفرستادن آدم مخصوص می باشد اگر مقرر می فرمایید آدم مخصوص از این جا برای تحقیق مراتب بفرستید و نتیجه تحقیقات او را به عرض رساند فدوی غلام علی

مهر: تلگرافخانه مبارکه، طهران

به تاریخ سلخ شهر شوال، تخاقوئیل سنه ۱۳۲۷

مهر. ورود به کابینه وزارت امور خارجه، به تاریخ ۲ شهر ذی قعدة سنه ۱۳۲۷، نمره ۱۱۱۳۹

مهر: دفتر وزارت امور خارجه، نمره ۷

۸-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

[نشان تاج و شیر و خورشید]

وزارت امور خارجه

نمره کتاب ثبت ۱۱۱۳۹

کارتن ۴ دوسیه ۲۲

تاریخ خروج سیم ذیقعه الحرام ۱۳۲۷

سواد تلگراف به کارگذاری بوشهر

فرستاد آدم مخصوص برای تحقیق خسارت و ضرری که سفارت آلمان اظهار کرده است که در بستک بتجارخانه آلمانی وارد آورده‌اند. بهتر است در صورتی که دفته‌های بی‌طرفانه خود را به طوری از روی درستی بکار برده که تحقیقات او از هیچ طرف محل اعتراض نشود البته به دستورالعمل لازم آدم امین بفرستید و از ایالت فارس بحکومت آنجا هم تلگراف شده است و در صورت ثبوت همان مسئله مأمور کارگذاری از حکومت آنجا تسویه کار را بخواهد. محمدعلی علاءالسلطنه

سجع مهر: مشاورالسلطان

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمره ۸

ق ۱۳۲۷-۴-۲۲-۷

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

از عباسی به طهران

اداره تلگرافی دولت علیه ایران

نمره: جواب ۱۲۷ دولتی

عدد کلمات: ۴۰

حضور مبارک حضرت اجل اشرف وزارت امور خارجه دامت شوکة تلگراف مبارک زیارت شد. بستک یکی از شهرهای فارس و تراکم هم جزو فارس است هیچ دخلی به بنادر ندارد فدوی به خاک فارس مداخله ندارم. تحقیقات آن را رجوع به ایالت جلیله فارس فرمایید.

احمد دریا بیگی مهر: تلگرافخانه مبارکه، طهران ۱۲۹۳

به تاریخ سلخ شهر شوال تخاقوئیل سنه ۱۳۲۷

مهر: ورود به کابینه وزارت امور خارجه، بتاريخ ۲ شهر ذی حجه سنه ۱۳۲۷، نمره ۱۱۱۳۸

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمره ۹

۶-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

وزارت امور خارجه

نمره کتاب ثبت ۱۴۲۵۴

کارتن ۴ دوسیه ۲۲

تاریخ خروج ۱۴ شهر ذیحجه الحرام ۱۳۲۷

ثبت لایحه بوزارت جلیله داخله

در چهارم شهر شوال ۱۳۲۷ نمره ۱۱۸۵۶ لایحه وزارت امور خارجه بر طبق اظهار سفارت آلمان مربوط بخسارتیکه به تجارتخانه آلمانی موسوم به (وبرت ویک هاوس) مقیم بستک فارس اظهار داشته است که از تطاول دو دسته تراکمه بشهر مزبور به دکاکین او وارد آمده است بآن وزارت جلیله پیشنهاد کرده بود در ۶ ماه مزبور تلگراف مؤکدی در این خصوص به ایالت فارس کرده بودند، چون تا حالا نتیجه اقدامات ایالت فارس در این خصوص معلوم نشده فقط در نهم همان ماه تلگرافی از ایالت مزبوره بوزارت امور خارجه باین مضمون رسیده (در مسئله بستک بحاکم لارستان سفارشات لازمه شده مجدداً هم سخت نوشته شد که اقدامات کافیه بعمل آورده مال یا غرامت را گرفته عاید دارد) و چون در اینروزها از سفارت آلمان مراسله مجددی به وزارت امور خارجه رسیده و اطلاع خاطر آن وزارت جلیله لازم بود سواد آنرا لفاً انفاذ داشته، خواهشمند است تلگرافاً استعلام فرمای این کار را اگر تسویه کرده اند اطلاع بدهند و الا جداً اقدام و تمام نمایند. بدیهی است وزارت امور خارجه را بعد از وصول جواب تلگراف مستحضر خواهند فرمود

محمد علی علاءالسلطنه

سجع مهر: مشاور السلطان

مهر: دفتر وزارت خارجه نمره ۱۰

۵-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

وزارت داخله

دایره جنوب

نمره ۳۴۰۴

مورخه ۵ شهر شوال ۱۳۲۷

ضمیمه یک فقره تلگراف فارس

وزارت جلیله خارجه

رقیمه شریفه‌ها متضمن سواد رقعہ واصلہ از سفارت آلمان و دایر بر مطالبه غرامت اموال تجارتخانه روبرت ونک هاس بود ... وصول داد حکمی که تلگرافاً لازم هست در استرداد غرامت امواد مزبورہ بایالت فارس صادر کرده اینک لفاً ارسال داشتیم کہ پس از ملاحظہ مخابرہ شود.

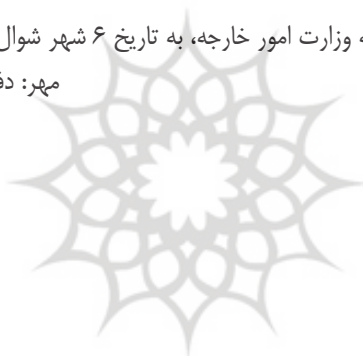
[امضاء ناخوانا]

سجع مهر: وزارت داخله

مهر: ورود بکابینه وزارت امور خارجه، به تاریخ ۶ شهر شوال سنه ۱۳۲۷، نمره ۱۱۹۵۹

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمره ۱۲

۳-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

شؤبہ شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنجی
پرتال جامع علوم انسانی

[نشان تاج و شیر و خورشید]

وزارت داخله

دایره جنوب

نمره ۲۱۵۵/۵۰۹

مورخه ۱۸ شهر ذی‌حجه ۱۳۲۷

ضمیمه ندارد

وزارت جلیله امور خارجه

در مسئله اموال منهبویه از تجارت خانه تبعه آلمان در بستک از تجدید اظهاری که فرموده، و سواد مراسله سفارت آلمان را ارسال فرموده بودید ملاحظه کرده تلگراف موکد لازم به ایالت فارس مخابره کرده و حسن نتیجه را جداً خواسته‌ام.

[امضاء: ناخوانا]

سجج مهر: وزارت داخله

مهر: ورود بکابینه وزارت امور خارجه، به تاریخ ۲۰ شهر ذی‌حجه سنه ۱۳۲۷، نمره ۱۴۴۸۳

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمره ۱۳

۲-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

۳۰ نوامبر ۱۹۰۹، ۱۶ شهر ذی القعدة ۱۳۲۷

Tehrab

۳۳۳۸ No

جناب مستطاب اجل اشرف اکرما دوستان استظهار مشفق مکرم مهربانا در جواب مراسلهٔ مقدمه نمرة ۱۰۴۷۸ بدون تاریخ دوستدار با کمال احترام خاطر مبارک را مستحضر می‌دارد از اینکه بموجب راپورت تلگرافی ویس قونسول امپراطوری در بوشهر قیمت اشیائیکه از تجارتخانه روبرت ونک هاوس آلمانی در شهر بستک چپو شده و سابق میزان آن سرقت ده هزار روپیه درج شده بود اینک بموجب رسیدگی معادل پنجهزار و هفتصد و پنجاه و یک روپیه معین شده است دوستدار در صورتیکه مطلب فوق را قرین استحضار خاطر مبارک میدارد امیدوار است که از طرف حکومت فارس هم مراتب را ارسال داشته باشند که غرامت سرقت مزبور بزودی پرداخته شود موقع را مغتنم شمرده اقدامات ضایقه را تجدید مینماید.

وزیر مختار آلمان

مهر:

KALSRLICH DEUTSCHE GESADTSCHAFT IN PERSIAN.

مهر: ورود بکابینه وزارت امور خارجه، به تاریخ ۲۱ شهر ذی قعدة سنه ۱۳۲۷، نمرة ۱۵۵۴۴

مهر: دفتر وزارت خارجه، نمرة ۱۴

۱-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

شؤبہ شگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنجی
رتال جامع علوم انسانی

وزارت امور خارجه

نمبر کتاب ثبت	۱۰۵۶۰۰۲
کارتی مم دوپه	۲۲
نمبر های قبل	
ضمیمه	

تاریخ خروج در سال ۱۳۲۷

ثبت کتبی کارکنان شرکت
 در وزارت ۵۵۱ در لینه در دسته انبار کتابخانه شرکت
 ریخته دکامینه معن بهارت به المله در دسته دیک آدرس کتبی
 جایی در در امر به است لغات سالی ده هزار رویه معرفان
 خ است دلاعه بر کانی نر زرار است لیسان سطح لبر حرا
 لهند المردا لبنا تا کیه می نام بهر رسته و سیدینه در دسته کتبی
 معلوم نماید در لاده ۵۱ کتبی متن تمام کتبی نر زرار است
 در دسته کتبی تا ما حرا است دلاعه در دسته کتبی معن تا کیه
 شرکت در دسته در دسته کتبی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 پرتال جامع علوم انسانی

مهر: دفتر وزارت خارجه، مهر ۱

۱۴-۲۲-۴-۱۴۲۷ ق

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش. ۶ / زمستان ۱۳۸۸

وزارت امور خارجه

ثبت مکاتبات نگارنده در سردار

نمبره کتاب ثبت	۱۰۶۵۰
کارتون	۴ دویسه ۲۲ ۱
نمبره های قبل	
شعبه	

تاریخ خروج ۲۸ شهریور ۱۳۲۸

در مقامات پنهانی نوشته کرده است از این کتاب نیز یک کپی بردارید
 و کاتبه متعلق به کارخانه روبرت ویک نامش هم است و در این
 سفارت دره ارز برده بود و می توان حدس زد که در این
 ایران نگاه داشته است و در این خصوص مکاتبات می کند از دفتر
 با استاد قاسم نوری و در این است که شاید هم در مطبعت می
 آید اولی است و در این خصوص نیز که در این مکاتبات در دست دفتر
 نگارنده و در این خصوص نیز که در این مکاتبات در دست دفتر
 نگارنده و در این خصوص نیز که در این مکاتبات در دست دفتر

کتابخانه اسنادی و مطبوعات
 نگارنده و در این خصوص نیز که در این مکاتبات در دست دفتر
 نگارنده و در این خصوص نیز که در این مکاتبات در دست دفتر

ص: دفتر وزارت خارجه، ۲

۱۳-۲۳-۴-۱۴۲۷ ق

وزارت امور خارجه

نمره کتاب ثبت	۱۰۶ ۳۲
کارتی	۴ دویسه ۲۲
نمره های قبل	
مشبیه	

تاریخ خروج ۱۱ اسفند ۱۳۲۶

ثبت تجارتی به شرحی بازرگانه حکمراهی بازرگانی
 در وزارت امور خارجه در دست لایحه و نامه ثبتی ثبتی
 بهر لایحه ثبتی در روز پنجشنبه ۱۱ اسفند ۱۳۲۶
 چه در روزنامه کسب و تجارت دو روز در روزنامه کسب و تجارت
 هر یک به نام وزارت امور خارجه با تصدیق این سند ملاحظه فرمایند
 در روز ثبت این سند ملاحظه فرمایند و در صورت لزوم به وزارت امور خارجه
 در تهران مراجعه فرمایند و در صورت لزوم به وزارت امور خارجه
 مراجعه فرمایند و در صورت لزوم به وزارت امور خارجه مراجعه فرمایند
 (در راجعه الیه)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 کتابخانه جامع علوم انسانی

مهر: دفتر وزارت خارجه، شماره ۳

۱۲ - ۲۲ - ۴ - ۱۳۲۷ ق

وزارت امور خارجه

نمبره کتاب ثبت	۱۱۱۸۷
کارتن	۲۴ دوسیه ۲۲
نمبره های قبل	
تدبیه	

تاریخ خروج سه شهر و لغوه الحرام ۱۳۲۶

سواد مکروف، الشیراز
 تسمیه آیه، استکلام رتسان در حضور ض. بیکه نارت امان امان رسد اردو تهر کنگ
 مستحق تجارته انج (روربر وک) اوس ادنیم ایم و ارد آیه وصال ده هزار پر دیم
 ادعای خارت منانه حاله اسم شمشخ در این مسلمه که عفت از طرف ما بودی فایر شود
 در شکر بار سابعه به کنس و بی انکم بخند از وزارت امور خارجه و است را دو جا
 خواهند نمود وزارت خارجه محترم این کار را در کارگاه از بر شوهر با طه و سیدان اجرا
 شد رالم اجازه خواهد بود ما نور و حضور برای محکم نفر است اجازه داده شد
 لازم است است جلیه ام بکروان کنگ که کم است حکم نفر مانده اگر حال کنس
 انجام داده است اطلاع به بر و ابان با نور در کارگاه از بر شوهر ختم ام
 بطور همی جویم که اعتراض طرفه نموده باشد محکم نموده و در انکام آن از روی محبت
 پرورشگاه همایون عدالت را بهر سار و در دو نیمه در اردو است به بنام محمد حسن
 لطفه

رتال جامع علوم انسانی

جمهوری دوقمر ولایت کابل ۴

۱۱ - ۲۲ - ۴ - ۱۳۲۷

۵

Kaiserlich
Deutsche Gesandtschaft
für Persien.

Teheran, den 13. Oktober 1909

Teheran.

۱۳ آذر ۱۹۰۹

No. 2011.

۲۶ رمضان ۱۳۲۷

(۳۱۱)

Durchlaucht

Wie mir der Verweser des Kaiserlichen Vizekonsulats in Buschir telegraphisch meldet, ist die Stadt Bastak im Hinterlande von Lingah durch Nomaden des Tarakme-Stammes eingenommen und geplündert worden. Hierbei ist auch ein der deutschen Firma Robert Wönkhau & Co gehöriges Waarenlager teils verbrannt teils ausgeraubt worden. Der Wert der dort lagernden Waaren betrug 10000 Rupie. Ich muss die Regierung für diesen Schaden verantwortlich machen, da sie es unterlassen hat, die nötigen Sicherheitsmassregeln zu treffen, und erwarte, dass mir die 10000 Rupies umgehend angewiesen werden.

فدیت شدیم این خبر را در سن استخبارات منقول کلام بود
از قزوین که کثیر از ترک و کور و کهنه بر است اخباره نمود است و است از این الله کهنه
شکست که در حال شهر کنگه واقع است و کهنه و کور و کهنه که در آن در این شهر کنگه
منقول است که آنجا در وقت و کنگه که در وقت و کهنه و کور و کهنه است
فدیت شدیم این خبر را در سن استخبارات منقول کلام بود
از قزوین که کثیر از ترک و کور و کهنه بر است اخباره نمود است و است از این الله کهنه
شکست که در حال شهر کنگه واقع است و کهنه و کور و کهنه که در آن در این شهر کنگه
منقول است که آنجا در وقت و کنگه که در وقت و کهنه و کور و کهنه است
فدیت شدیم این خبر را در سن استخبارات منقول کلام بود
از قزوین که کثیر از ترک و کور و کهنه بر است اخباره نمود است و است از این الله کهنه
شکست که در حال شهر کنگه واقع است و کهنه و کور و کهنه که در آن در این شهر کنگه
منقول است که آنجا در وقت و کنگه که در وقت و کهنه و کور و کهنه است

Genehmigen, Durchlaucht, den Ausdruck meiner grössten Hochachtung.
Der Kaiserliche Gesandte

H. Krauth

حضرت وودکبابین وزارت امور خارجه ایالتا در پنج اسفند سنه ۱۳۲۷، نمره ۱۰۴۶

۱۰-۲۴-۴-۱۳۷

پیام بهارستان / ۲۰۵، س. ۲، ش. ۶ / زمستان ۱۳۸۸

وزارت امور خارجه

نمبره کتاب ثبت ۱۰۴۷۸
کارتون هم دوسيه ۲۲
نمبره های قبل
شعبه

تاریخ خروج ۱۱ شهریور ۱۳۲۷

ثبت مرشدندرت هر فرجه نصرت لمان
 مرشدندرت بابت مرشدندرت ۲۶ شهریور ۱۳۲۷
 کتبه و کتبه در دفتر مرشدندرت در ۹ شهریور ۱۳۲۷
 مرشدندرت در دفتر مرشدندرت در ۹ شهریور ۱۳۲۷
 دفتر امور مرشدندرت در ۹ شهریور ۱۳۲۷

رئیس مرشدندرت

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 زنگنه تهران

دفتر وزارت خارجه ۴

۹-۲۲-۴-۱۳۲۷ ق

پیام بهارستان / د. ۲، س. ۲، ش. ۶ / زمستان ۱۳۸۸

از پرتو به پرتو - اداره تلگرافی دولت علیه ایران - صفحه

نمونه	عدد کلمات	تاریخ اصل مطلب	اطلاعات
جورج ۱۰	۴۸	روز ساعت دقیقه	

بفرستد تا آن دولت جلدی چاپ کند و در آنجا که در این سند مذکور است...
 در این سند آمده است که در روز ۲۰ شهریور ماه ۱۳۲۷ در تهران...
 منوط آنست که در صورتی که در این سند مذکور است...

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تاریخ	شمار	کلمات	ساعت	دقیقه	ثانیه
					۱۳۲۷

صدور و تکمیل در وزارت امور خارجه، بتاریخ ۲ شهریور ۱۳۲۷، شماره ۱۱۱۴۹
 مهر: دفتر وزارت خارجه، شماره ۷

۱۳۲۷-ع-۲۲-۸

پیام بهارستان / ۲۰، س. ۲، ش. ۶ / زمستان ۱۳۸۸

وزارت امور خارجه

نمبره کتاب ثبت	۱۱۱۳۹
کارتن	۴
دوسيه	۲۲
نمبره های قبل	
مذبيبه	

تاریخ خروج حکم ذمعه الحرام ۱۳۲۷

سواد تجراف با کاکار ابرو
 فرتون کم مخصوص برای کتبخ فارت و حضرت به سفارت این امان کرده است
 که در کتبخ تکران المان وارد آورده اند بهتر است در صورتی که در میان طرفان خود را
 بطور آزاد در هیچ کجا برده و کتبخ است او از این طرف مسافر حاضر شود این
 به تکرار المان آدم این نصیبند و از این است در هر حکومت آنجا تجراف
 و در صورتی که تکران نامور کاکار ابرو است این تکران کار تجراف

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

تحریر: دفتر وزارت - کلاهد - نمبره ۸

۷-۲۲-۴-۶۱۳۴۷

از **عشر به روز** - اداره تلگرافی دولت علیه ایران - صفحه

نمبره ... / عدد کلمات ... / تاریخ اصل مطلب ... / اطلاعات

روز ۱۲ ... / ساعت ... / دقیقه ...
 حضرت بزرگوار حضرت آیت الله العظمی فاضل دیوبند...
 جمده نیرت است...

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

تاریخ ... / شهر ... / ساعت ... / دقیقه ... / ثانی ... / ۱۳۲۷

۱۱۱۳۸ ... / ۱۳۲۷ ... / ۹

پیام بهارستان / ۲۵، س. ۲، ش. ۶ / زمستان ۱۳۸۸

وزارت امور خارجه

ثبت لایحه وزارت صلح و صلح
 در چهارم شهر تیر سال ۱۳۲۵ (۱۱ خرداد ۱۳۲۵) لایحه وزارت امور خارجه بر مبنای اظهارات آقایان...
 که از جهت تفاوت مراتب در مورد...
 شهر تیرماه گسیل در دار...
 در خصوص...
 قطعه...
 کما که وزارت...
 حال...
 رسیده و اطلاع...
 مقرر است...
 به...
 الشرف

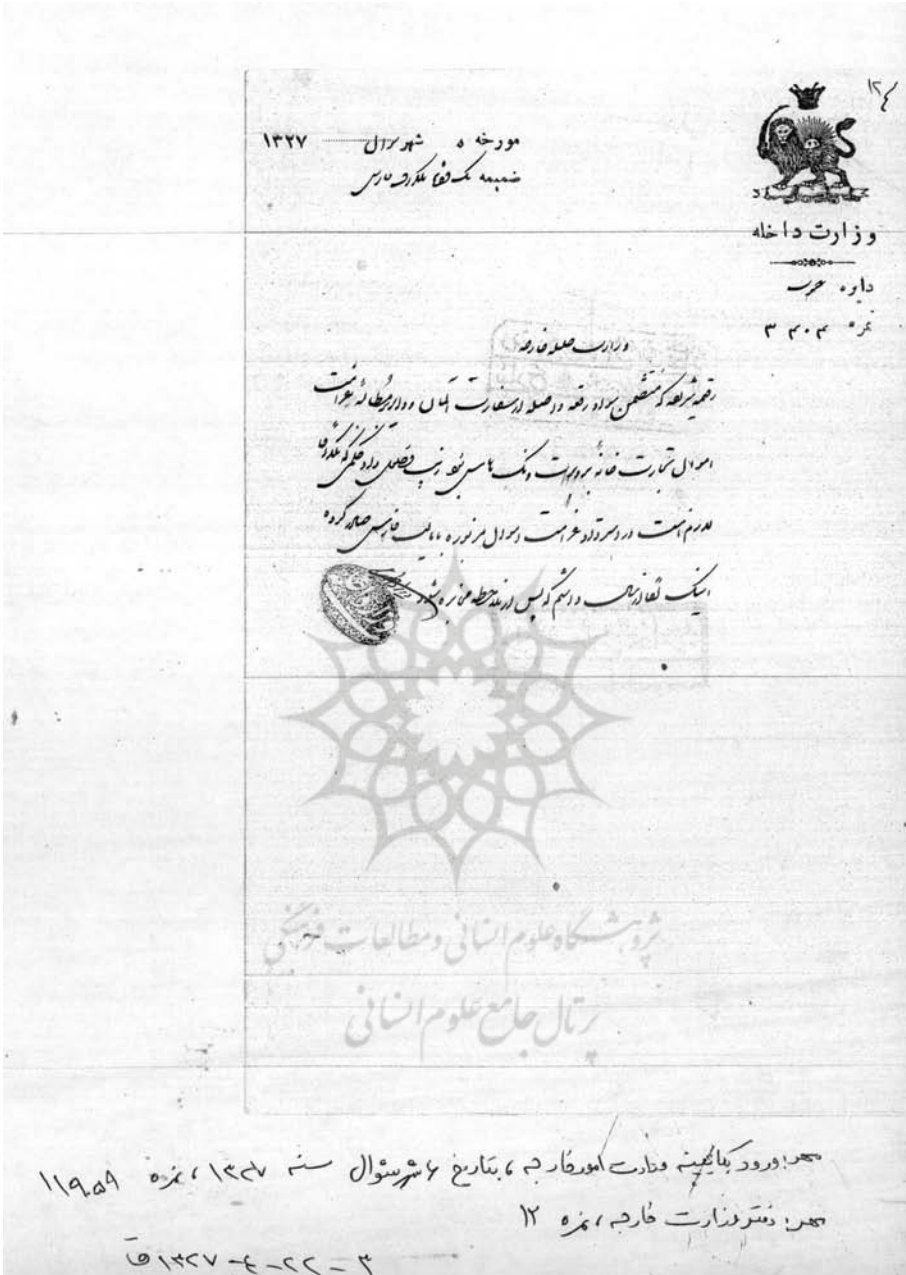
نمبره کتاب ثبت	۱۴۲۵۴
کارتی	م دو سیه ۲۲
نمبره های قبل	
تضمینیه	

تاریخ خروج ۱۳ شهریور ماه ۱۳۲۵

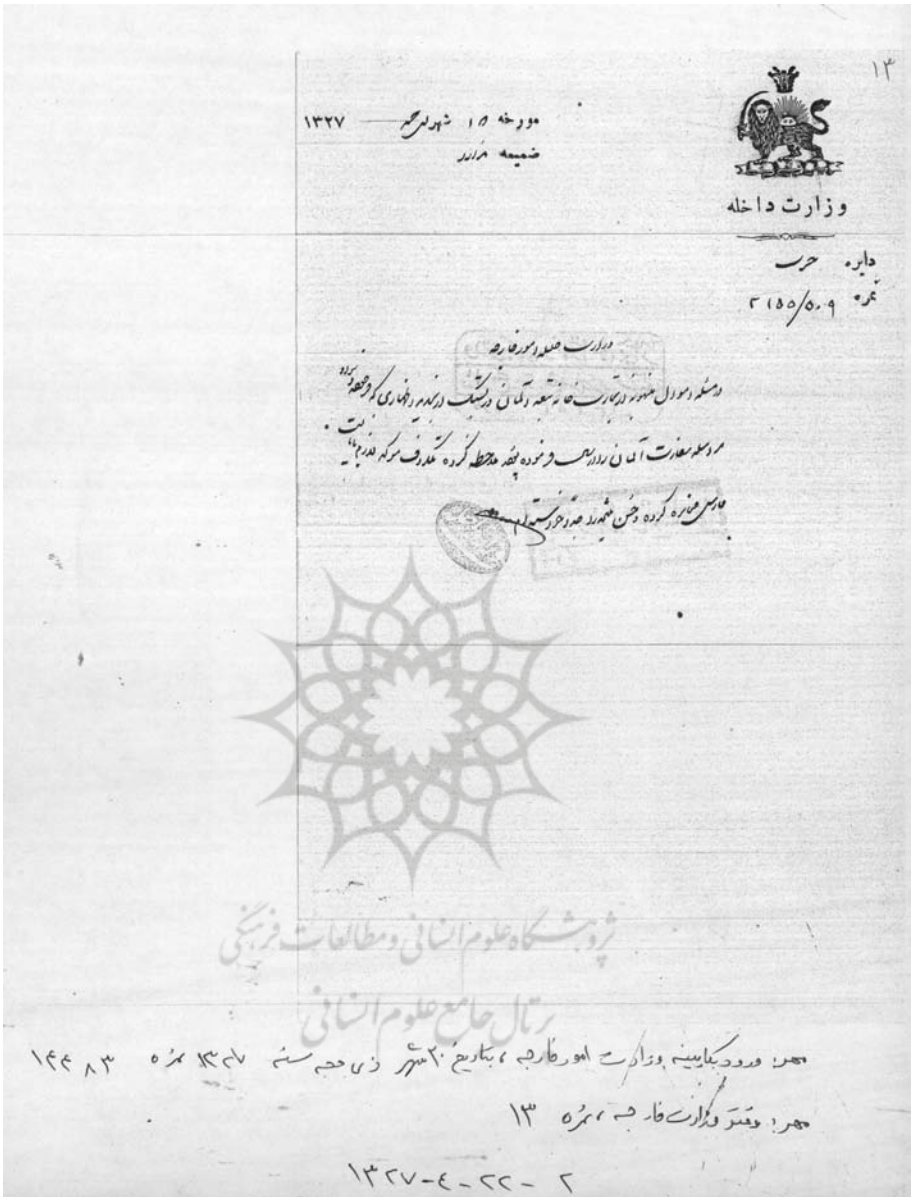
پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 کتابخانه جامع علوم انسانی

صدر دفتر وزارت خارجہ حاجی محمد ۱۰

۵ - ۳۳ - ۴ - ۱۳۲۷ ف

پیام بهارستان / د. ۲، س. ۲، ش. ۶ / زمستان ۱۳۸۸

۱۳۸۸

Kaiserlich
Deutsche Gesandtschaft
für Persien.

Teheran, den 30. November 190۹

Teheran.

۳ ژانویه ۱۹۰۹
۱۶ شمس‌الزقعه ۱۳۲۷

No. ۲۲۵۸.

۲۲۵۸

Durchleucht !

In Beantwortung der Note №10478 vom 26 vor. MTS. beehre ich mich mitzuteilen, dass nach einem telegraphischen Rapport des Kaiserlichen Vizekonsuls in Buschir der Wert des in Bastak geplünderten Warenlagers der Firma Robert Woenckhaus & Co, der früher auf 10000 Rupees angegeben war, nach näheren Feststellungen nur 5751 Rupees beträgt. Indem ich dies mitteile, hoffe ich, dass der Bericht des Gouverneurs von Fars über diese Angelegenheit bald eingeht, und der Schadenersatz gezahlt wird.

Genehmigen, Eure Durchleucht, den Ausdruck meiner grossten Hochachtung.
Der Kaiserliche Gesandte

H. Wunsth.

جناب مستطاب میرزا شرف‌الکریم حسن‌خان مستشار کلمه مبارک
در جواب ملاحظه محترمه شماره ۱۰۴۷۸ بدون تاریخ در دسته ارجه ملاحظه اتمام خاطر مبارک را
مستغفربه ادر از اینکه بموجب ابروت نکونان و غیره و تسلی ابراهیم ادر در دسته محبت
ایشان بگزارید که در ابروت و تک‌کلمه آن‌ها در دسته شکر چه شده است بقدر
آن سرت قد و هزار روپیه درج شده بود اینک بموجب رسیدگی معادل پنجاه هزار
پنجادیک روپیه معین شده است در دسته ادر در هر یک ملاحظه بنی و اوجه محققه
خاطر مبارک میدارد امیدوار است که از طرف حکومت فارسیج مراتب
ارسال داشته باشد که خواست سرت برابر بنده و افسه شود و برقع را منع از
امرا است و غیره اینها میباشند

در وقت زاریان

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

مهر: دفتر و کتابخانه وزارت امور خارجه، بتاريخ ۲۱ مهر ذی‌حجده سنه ۱۳۲۷ / ۲۰۰۸ / ۱۵۸۴۴
مهر: دفتر وزارت خارجه، ۱۴

۱ - ۲۲ - ۴ - ۱۳۲۷ ق

پیام بهارستان / ۲۰، ۲۱، ۲۲، ش ۶ / زمستان ۱۳۸۸